

Karhunen ym.: Ehdotus laiksi väestökirjalain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa ehdotetaan, että opiskelijalla olisi mahdollisuus valintansa mukaan saada opiskelupaikkakuntansa kotipaikkaoikeus.

PERUSTELUT

Suomen hallitusmuodossa taataan jokaiselle kansalaiselle oikeus vapaasti valita asuinpaikkansa. Opiskelijoiden osalta tämä oikeus ei toteudu, koska opiskelijat katsotaan tilapäisesti oleskeleviksi opiskelupaikkakunnallaan.

Opiskelijat eivät voi olla pelkästään talous- ja aluepolitiikan pelinappuloita, jotka halutaan pitää kirjoilla paikkakunnalla, jonka palveluja he eivät käytä. Hallitusmuodon 7 §:n lauseen ”Suomen kansalaisella on oikeus valita asuinpaikkansa” on katsottava tarkoittavan ihmisen vapaata kotipaikkaoikeutta sillä paikkakunnalla, jossa hän tosiasiaassa asuu. Täysi-ikäisten ihmisten ei voida edellyttää olevan kirjoilla samassa taloudessa vanhempiensa kanssa silloin, kun he käytännössä asuvat muualla.

Nykykäytännössä opiskelija on käytännössä pakotettu olemaan kirjoilla vanhempiensa kotipaikkakunnalla koko opiskeluajan.

Tämä vaikeuttaa opiskelijoiden asiointia virastoissa, ja monien palvelujen suhteen opiskelija on toisarvoisessa asemassa.

Väestökirjalain 10 §:n mukaan henkilön kotipaikka ei muutu sen johdosta, että hän on tilapäisesti poissa kotipaikaltaan. Tilapäisyys

voidaan asettaa kyseenalaiseksi. Keskimäärin yli viisi vuotta kestävät korkeakouluopinnot eivät luonteeltaan ole tilapäistä opiskelua. Siteet kotipaikkakuntaan katkeavat, eikä mielenkiintoa esimerkiksi kunnallisiin asioihin ole. Erityisesti opiskelun loppuvaiheessa siteet kotipaikkakuntaan käyvät löysiksi.

Väestökirjalain kotipaikkarajoitus on johtanut opiskelijoiden poliittisten oikeuksien rajoittamiseen. Opiskelijoilla ei ole äänioikeutta kunnassa, jossa he asuvat. Asuinkunnan kunnalliset palvelut eivät myöskään ole kaikkien opiskelijoiden käytettävissä. On erittäin epäoikeudenmukaista, ettei opiskelija voi olla sen kunnan jäsen, jossa hän asuu jopa 5—8 vuotta.

Nykyinen väestökirjalain sisältö opiskelijoiden kotipaikan osalta johtaa kunnallisverotuksen vinoutumaan: opiskelijat maksavat veronsa kuntaan, jonka kanssa heillä ei ole välttämättä mitään tekemistä. Erityisen tärkeäksi tämä seikka muodostuu opintorahan verotuksessa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että Eduskunta hyväksyisi seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

väestökirjalain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 21 päivänä helmikuuta 1969 annetun väestökirjalain (141/69) 10 §:n 1 momentti seuraavasti:

10 §

Henkilön kotipaikka ei muutu sen johdosta, että hän tilapäisesti oleskelee ulkomailla taikka on laivan päällystöön, miehistöön tai muuhun laivaväkeen kuuluvana merillä, että hänet on suljettu rangaistus-, työ- tai muuhun sellaiseen laitokseen, että hänet on otettu sairaalaan, parantolaan, huoltolaitokseen tai muutoin vastaavissa olosuhteissa hoidettavaksi taikka että hän on suorittamassa asevelvollisuutta. Henkilön kotipaikka ei myöskään muutu sen johdosta, että hän on tilapäisesti poissa kotipaikaltaan. Tilapäisenä poissaolona kotipaikalta pidetään

poissaoloa, jonka syynä on opiskelu, sairaus, eduskunnan tai valtioneuvoston jäsenyys taikka muu julkinen luottamustoimi, lyhytaikainen työsuhte tai muutoin laadultaan satunnainen toimi tai oleskelu. Mikäli tässä laissa mainittu opiskelu kestää vähintään kaksi vuotta, henkilöllä on oikeus halutessaan saada opiskelupaikkakuntansa kotipaikka.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 199 .

Helsingissä 8 päivänä tammikuuta 1992

Minna Karhunen
Kyösti Toivonen
Marjut Kaarilahti
Jan-Erik Enestam
Kirsti Ala-Harja
Ritva Laurila
Tuija Maaret Pykäläinen
Ulla Anttila
Kari Häkämies
Tellervo Renko
Heikki Rinne
Markku Vuorensola
Reijo Lindroos
Heli Astala
Martti Tiuri
Pekka Haavisto
Marja-Leena Viljamaa
Marita Jurva
Jukka Roos
Jukka Gustafsson
Markku Koski
Matti Vähänäkki
Ben Zyskowiec
Liisa Jaakonsaari
Tero Mölsä
Maija-Liisa Lindqvist
Markku Rossi

Anna-Kaarina Louvo

Maija Perho-Santala
Hanna Markkula
Pirjo-Riitta Antvuori
Henrik Westerlund
Anneli Taina
Outi Ojala
Satu Hassi
Sauli Niinistö
Maria Kaisa Aula
Eeva Turunen
Tuulikki Ukkola
Erja Lahikainen
Riitta Myller
Asko Apukka
Väinö Saario
Jorma Huuhtanen
Ulpu Iivari
Sulo Aittoniemi
Virpa Puisto
Kimmo Sasi
Tarja Kautto
Heidi Hautala
Aino Suhola
Esko-Juhani Tennilä
Armas Komi
Lauri Metsämäki
Olli Rehn

Heikki A. Ollila

Leila Lehtinen
Jouni J. Särkijärvi
Pekka Rätty
Margareta Pietikäinen
Riitta Saastamoinen
Raimo Liikkanen
Paavo Nikula
Anssi Rauramo
Olavi Ala-Nissilä
Kaarina Dromberg
Pekka Viljanen
Reijo Laitinen
Pekka Leppänen
Maija Rask
Matti Vanhanen
Tina Mäkelä
Arja Ojala
Jarmo Laivoranta
Ensio Laine
Eila Rimmi
Johannes Koskinen
Ismo Seivästö
Irmeli Takala
Raimo Vuoristo
Leena Luhtanen
Jouko Skinnari
Mauri Miettinen